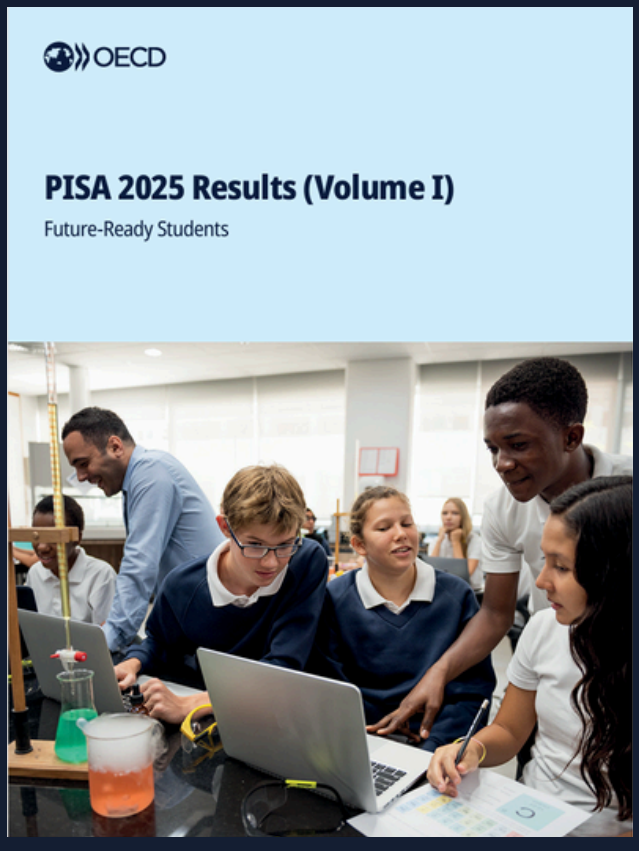
Vereniging CVO
Rotterdam e.o.

PISA 2025 Results (Volume I)
Future-Ready Students

OECD

Gepubliceerd september 2026

PISA 2025 Results (Volume I) Future-Ready Students

OECD

Gepubliceerd september 2026 - Lees het volledige onderzoek hier.

Kernvraag van dit rapport

Wat doet het gebruik van AI en digitale middelen met het mentale welzijn en de spanning van studenten en helpt het als je er beter mee leert omgaan? Het rapport onderzoekt hoe de integratie van AI-chatbots en digitale apparaten de prestaties, de concentratie en de mentale belasting van studenten beïnvloedt. Het kijkt naar de vraag of het aanleren van AI-geletterdheid (beter worden in de omgang met AI) helpt om de negatieve effecten en afleiding te verminderen of dat intensief gebruik juist zorgt voor meer oppervlakkigheid en cognitieve spanning.

Waar gaat dit onderzoek over?

Groot internationaal onderwijsonderzoek

Het PISA-onderzoek bracht in 2025 de kennis en vaardigheden in kaart van meer dan 760.000 vijftienjarigen verspreid over 91 landen. De peiling helpt regeringen om de sterke en zwakke punten van hun eigen onderwijsbeleid te vergelijken met dat van andere landen.

Focus op basisvakken en nieuwe vaardigheden

De nadruk lag dit keer op natuurkunde/wetenschap, naast wiskunde, lezen en een vernieuwende toets over digitaal leren en computervaardigheden. Hierdoor krijgen beleidsmakers waardevolle inzichten in hoe goed leerlingen zijn voorbereid op de moderne maatschappij.

Wat zijn de gevolgen?

Dalende prestaties in de basisvakken

De gemiddelde leerprestaties zijn in veel landen gedaald of gestagneerd, vooral bij leesvaardigheid en wiskunde. Deze neerwaartse trend baart onderwijsexperts en overheden wereldwijd zorgen over de toekomstbestendigheid van de jonge generatie. Het uitblijven van beleidsmaatregelen dreigt de kansenongelijkheid op de arbeidsmarkt in de toekomst te vergroten.

Grotere risico's door digitalisering

Overmatig schermgebruik en digitale afleiding in de klas hangen samen met slechtere schoolresultaten en een afnemend vermogen om kritisch en diepgaand te lezen. Scholen staan hierdoor voor de complexe opgave om enerzijds de digitale geletterdheid te stimuleren en anderzijds de focus op geconcentreerd onderwijs te bewaren.

Het onderzoek samengevat in de vijf belangrijkste punten:

Sterke daling van de leesvaardigheid

De leesvaardigheid heeft wereldwijd de grootste klappen gekregen, met een gemiddelde daling van 28 punten over de afgelopen tien jaar in OESO-landen. Het aantal "haastige lezers" – leerlingen die teksten te snel en oppervlakkig doornemen en daardoor fouten maken is bovendien aanzienlijk toegenomen.

Invloed van AI en ChatGPT op schoolprestaties

Leerlingen die AI-chatbots gebruiken voor schooltaken, zoals samenvatten of teksten schrijven, scoren gemiddeld lager op wetenschap dan leerlingen die dat niet doen. Leerlingen die AI matig gebruiken, scoren beter dan leerlingen die het bijna elke dag gebruiken. Het rapport laat niet zien dat AI de oorzaak is. Het hangt ook samen met welke leerlingen AI gebruiken en hoe.

Chronische tekorten aan onderwijspersoneel

Wereldwijd kampen scholen met een aanhoudend lerarentekort en een gebrek aan ondersteunend personeel. Ongeveer veertig procent van de leerlingen zit op scholen waar de kwaliteit van het onderwijs merkbaar lijdt onder deze personeelstekorten, wat met name openbare en kwetsbare scholen treft.

Digitale afleiding in het klaslokaal

Meer dan een kwart van de scholieren geeft aan dat ze tijdens de lessen regelmatig worden afgeleid door mobiele telefoons en andere digitale apparaten. Dit overmatige en ongecontroleerde schermgebruik hangt direct samen met zwakkere leerresultaten.

Ongelijke daling onder vermogende leerlingen

Een opvallende constatering is dat de prestaties niet alleen daalden bij kwetsbare groepen, maar dat de grootste achteruitgang in sommige categorieën juist zichtbaar is bij leerlingen uit welvarende gezinnen. Dit wijst op een breder maatschappelijk probleem rondom studiefocus en informatieverwerking.